

ارزیابی کیفی تناسب اراضی شمال شرقی امیدیه برای کنجد و چغندر قند به روش پارامتریک لیلا گوهری*^۱ - احمد لندی^۲

^۱ فارغ التحصیل کارشناسی ارشد خاکشناسی، دانشکده کشاورزی، دانشگاه شهید چمران اهواز
^۲ استادیار گروه خاکشناسی، دانشکده کشاورزی، دانشگاه شهید چمران اهواز

مقدمه

خاک یکی از مهمترین منابع طبیعی و زیربنایی فعالیتهای کشاورزی است که حیات موجودات بستگی به نحوه بهره برداری از آن دارد. لذا شناخت پتانسیل تولید اراضی و اختصاص دادن آنها به بهترین و در عین حال پایدارترین سیستم بهره وری از جایگاه اهمیت ویژه ای برخوردار است. شناخت پتانسیل تولید اراضی و اختصاص دادن آنها به بهترین و در عین حال پایدارترین سیستم بهره وری از جایگاه اهمیت ویژه ای برخوردار است. روش ارزیابی تناسب اراضی که نوعی از آن یک سیستم ارزیابی اراضی پیشنهادی از طرف سازمان خواروبار جهانی (فائو) است، شامل ارزیابی کیفی و کمی تناسب اراضی است. ارزیابی اراضی در واقع عکس العمل زمین را در مقابل نوع استفاده‌های که از آن نمی شود تعیین می کند و رابطه بین زمین و نوع بهره وری مشخص می شود و براساس این رابطه می توان به نوع استفاده مناسب از آن زمین پی برد (۱).

مواد و روشها

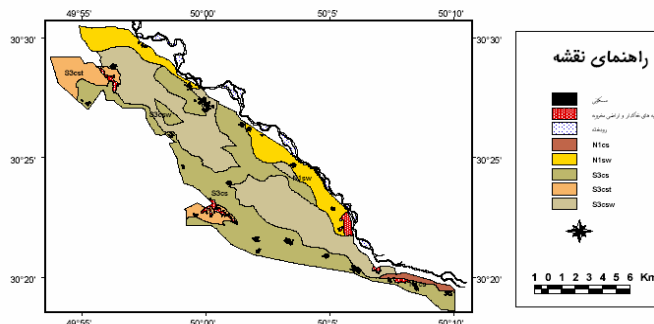
منطقه مورد مطالعه در استان خوزستان و در اراضی شمال شرق شهرستان امیدیه واقع می باشد و دارای رژیمهای رطوبتی اکوتیک و آریدیک و رژیم حرارتی هایپرترمیک و متوسط سالانه بارندگی، ۲۶۶/۱ میلیمتر می باشد. ضمناً خاکهای منطقه در رده آریدی سول و انتی سول قرار دارند. ۴ پروفیل تا عمق ۱/۵ متر حفر گردیدند و از لایه‌های مختلف آنها، نمونه برداری صورت گرفت. در نهایت ارزیابی این اراضی به روش پارامتریک (ریشه دوم) انجام گرفت.

جدول طبقه بندی خاکهای منطقه امیدیه

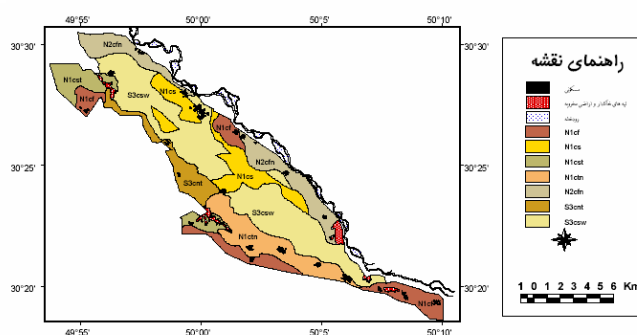
سری خاک	فامیل خاک براساس طبقه بندی خاک آمریکایی ۲۰۰۶	رده	واحد خاک براساس روش فائو ۲۰۰۶	زیر گروه
داربهاره	Fine loamy, carbonatic, hyperthermic	Aridisols	Haplic gypsisols	Typic haplogypside
عبدیخانی	Fine loamy, carbonatic, hyperthermic	Aridisols	Haplic gypsisols	Sodic haplogypside
کنارون	Fine loamy, carbonatic, hyperthermic	Aridisols	Haplic calcisols	Sodic haplogypside
چشمه مراد	Fine loamy, carbonatic, hyperthermic	Aridisols	Calcaric cambisols	Typic haplogypside
لنگیر	Fine loamy, carbonatic, hyperthermic	Aridisols	Gleyic cambisols	Typic aquicambids
چشمه شیخ	Fine loamy, carbonatic, hyperthermic	Aridisols	Gleyic cambisols	Typic aquicambids
زیدون	Fine loamy, carbonatic, hyperthermic	Aridisols	Haplic calcisols	Aquic haplocalisids
سلامه	Fine loamy, carbonatic, hyperthermic	Aridisols	Haplic calcisols	Typic haplocalisids
زهره	Fine loamy, carbonatic, hyperthermic	Entisols	Calcaric regosols	Aquic torriothents

نتایج و بحث

با توجه به اطلاعات اقلیمی، طول دوره رشد برای چغندر قند ۱۶۲ روز و برای کنجد ۱۳۶ روز می باشد. نتایج ارزیابی تناسب اقلیم نشان می دهد که اقلیم این منطقه برای محصولات کنجد و چغندر قند به ترتیب بحرانی (S_3) و نسبتاً مناسب (S_2) میباشد. نتایج ارزیابی زمین و خاک، مقدار زیاد آهک را به عنوان مهمترین عامل محدودیت زای خاک معرفی می نماید. در مورد کنجد، عوامل اصلی ایجاد محدودیت، شوری و اسیدیته می باشند. و برای چغندر قند سربهای چشمه شیخ و زیدون از نظر وضعیت زهکشی، دارای محدودیتهای نسبتاً شدید (S_3) می باشند.

توزیع کلاسه‌های تناسب کیفی برای چغندر قند به روش ریشه دوم

توزیع کلاسه‌های تناسب کیفی برای کنجد به روش ریشه دوم

منابع

۱- گیوی، ج. ۱۳۷۶. ارزیابی کیفی تناسب اراضی برای نباتات زراعی و باغی. موسسه تحقیقات خاک و آب، نشریه فنی شماره ۱۰۱۵. ۱۰۰ صفحه.

2 - Sys, C., E. Vanranst and J. Debaveye. 1991. Land evaluation, Part I: Principles in land evaluation and crop production calculation. International training center for post graduate soil scientists. Ghent university . Ghent. 274. P.

3.FAO. 1983.Guidelines :Land evaluation for rainfed agriculture. FAO Soils Bull . No :52 :FAO Rome . 237P.

4- Page, A. L. , R. H. Miller and D. R. Keeney.1992. Method of soil analysis. Part II: Chemical and minerlogial properties. Second Ed. SSSA pub. Madison. 1159 P.